

Online samenwerken: een wiki, wat is dat?

ECHO-tip mei 2021

ExpertiseCentrum Hoger Onderwijs (Universiteit Antwerpen)

In samenwerking met Patricia Van de Walle (Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen)

Studenten bereiken doorgaans een diepgaander inzicht in de leerstof wanneer ze in overleg gaan met medestudenten en samen tot een resultaat moeten komen. Het organiseren van samenwerkend leren vraagt van een onderwijsteam echter een doordachte aanpak (Hodges, 2017). In de eerste plaats zal het team nadenken over de leerdoelen die ze op basis van de samenwerking nastreeft: ligt de focus op de leerinhoud zelf alleen, of (ook) op het verwerven van bepaalde vaardigheden? Daarnaast dient het team na te gaan op welke manier de samenwerking tussen studenten kan worden gefaciliteerd. In deze ECHO-tip gaan we dieper in op een mogelijke manier die asynchroon samenwerken vanop afstand mogelijk maakt: de wiki.

Wat is een wiki?

Er zijn uiteenlopende toepassingen beschikbaar om studenten online te laten samenwerken. Studenten en docenten grijpen vaak terug naar informele samenwerkingstools buiten het online leerplatform van de eigen instelling om. Denken we hierbij aan bestanden delen via Microsoft 365, Google Drive, One Drive, etc. De meeste elektronische leeromgevingen, zoals Blackboard, bieden echter ook handige samenwerkingstools. Een **wiki** is een mooi voorbeeld van een **samenwerkingstool die kan worden ingezet om studenten samen op verschillende tijdstippen aan inhoud te laten bouwen**. Door haar inbedding in de leeromgeving kan je als onderwijsteam het gebruik van de tool op een eenvoudige manier mee opvolgen.

De naam komt uit het Hawaïaans waar 'wiki wiki' 'zich haasten' betekent. Het is een **interactieve, aanpasbare pagina waaraan enkel personen met toegangsrechten inhoud kunnen toevoegen** (Kamel Boulos et al., 2007; Parker et al., 2019). Door gebruik te maken van een wiki kan er op een snelle, eenvoudige, veilige en asynchrone manier worden samengewerkt in groep.

In een wiki kan je op een **eenvoudige en gestructureerde manier** inhoud opbouwen. Binnen één (Blackboard)cursus kunnen er meerdere wiki's worden gecreëerd (bijvoorbeeld per groepje een wiki), en binnen één wiki kunnen dan nog **verschillende pagina's** worden aangemaakt. Aan deze pagina's kan dan telkens inhoud worden toegevoegd. De inhoud kan bestaan uit **tekst**, maar ook **foto's** en **hyperlinks** behoren tot de mogelijkheden. Studenten bouwen elk vanop afstand mee aan deze inhoud. Er is een **'track back'-geschiedenis** die gebruikt kan worden om individuele bijdragen van studenten te volgen of terug naar een vorige versie te gaan.

Een voorbeeld uit de opleiding Revalidatiewetenschappen en Kinesithapie (UAntwerpen)

Binnen de opleiding Revalidatiewetenschappen en Kinesithapie en het opleidingsonderdeel 'Kinesithapie bij kinderen' worden wiki's gebruikt om studenten kennis te laten maken met zeldzame syndromen bij kinderen. In een vooraf door het

onderwijsteam gestructureerde wiki werken de studenten in groep een aantal aspecten van een bepaald syndroom uit op basis van recente wetenschappelijke literatuur. Op dat moment hebben de studenten enkel toegang tot hun eigen wiki. Eens het onderwijsteam de inhoud gecontroleerd heeft, worden de wiki's van de verschillende syndromen voor de andere groepen opengesteld. Vervolgens dienen de wiki's als cursusmateriaal en vergelijken de groepen in een tweede deel van de groepsopdracht verschillende aspecten op basis van de wiki's van de andere groepen, zoals bijv. de incidentie en prevalentie van het syndroom dat zij uitwerkten. De wiki wordt hier met andere woorden gebruikt als tool om studenten in groep wetenschappelijke informatie te leren verzamelen, deze te filteren op bruikbaarheid in een specifieke context (een patiënt met een zeldzaam syndroom die zich in de praktijk aanbiedt) en te leren om deze te rapporteren naar collega's.

Figuur 1: Voorbeeld van een wiki gemaakt door studenten 3de Bachelor Kinesithérapie bij kinderen

Zelf aan de slag met wiki's?

Het organiseren van groepswork als werkvorm is een weldoordachte didactische keuze. Als je overweegt om met wiki's aan de slag te gaan, is het zinvol om eerst na te gaan hoe het inzetten van de wiki zal bijdragen aan één van je vooraf **geformuleerde competenties en specifieke leerdoelen**. Een mooi voorbeeld van een leerdoel waartoe het gebruik van wiki's kan bijdragen, is 'het leren verzamelen, samenvatten en communiceren van relevante wetenschappelijke literatuur'.

Wanneer de wiki een nuttig instrument blijkt in functie van de leerdoelen, dan kan je starten met het uitbouwen van de wikistructuur.

Je gaat hierbij als volgt te werk:

- Eerst bepaal je **het onderwerp van de wiki**, waarbinnen de groepsleden hun inhoud kunnen bijdragen. Het wiki-onderwerp is het verbindende thema tussen verschillende wikipagina's. In een wiki-onderwerp worden verwante wikipagina's op één plek weergegeven.
- Vervolgens voeg je binnen het onderwerp **wikipagina's** toe. Een wikipagina is een meer specifieke vraag of verdieping van het algemene thema binnen het wiki-onderwerp. Zo kan het wiki-onderwerp 'Moderne filosofie' een wikipagina hebben waarin het utilitarisme wordt beschreven, één waarin het empirisme wordt besproken, etc.
- In een **overzichtspagina** kan je alle wiki-onderwerpen die binnen een cursus of groep zijn gemaakt weergeven.

We formuleren hierbij tot slot enkele praktische tips:

- Geef je wiki een duidelijke **plaats in je online (Blackboard)cursus** zodat de studenten weten dat hij integraal deel uitmaakt van je leerinhoud.
- Geef studenten **duidelijke instructies en deadlines**.
- Geef de wiki zelf **structuur** door vooraf benoemde wikipagina's te maken, of neem dit op in de instructies voor de studenten.
- Werk een **voorbeeldwiki** uit. Binnen het opleidingsonderdeel 'Kinesithérapie bij kinderen' wordt zo bijv. het meest voorkomende syndroom, Down, uitgewerkt door het onderwijsteam om de studenten

een concreet voorbeeld te geven van wat er van hen verwacht werd.

- Het maken van de wiki is een onderdeel van het leerproces, koppel er dan ook een **evaluatie** aan. Dit kan zowel formatief als summatief. Naast een beoordeling van het eindproduct kan je ook studenten groepswiki of elkaars proces te beoordelen door een self- en peerassessment.
- Je kan als docent zelf **feedback formuleren** in de wikipagina's.
- Wil je wiki's gebruiken als **studiemateriaal** voor andere studenten, zorg dan dat deze pas ter beschikking komen na controle van

de inhoud. Deze controle kan door medestudenten of door het onderwijsteam gebeuren.

- Spoor studenten aan om **rechtstreeks in de wiki** te werken en geen inhoud te kopiëren en plakken uit een tekstverwerker (bijv. Word), dan gaat de meerwaarde van de wiki verloren omdat je de bijdragen niet meer kan loggen.
- **Maak je wiki niet te groot**, enerzijds is er soms een woordenlimiet in je leerplatform, anderzijds is een duidelijk afgebakende opdracht makkelijker voor studenten die zelfstandig aan de slag moeten.

Meer weten?

Referenties

- Garcia, C., & Privado, J. (2020). Predicting cooperative work satisfaction of autonomous groups using a wiki tool in higher education. *Interactive Learning Environments*.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10494820.2020.1764590>
- Hodges, L. (2017). [Ten Research-based Steps for Effective Group Work](#). IDEA paper #65. University of Maryland.
- Kamel Boulos M., & Wheeler S. (2007). The emerging Web 2.0 social software: An enabling suite of sociable technologies in health and healthcare education. *Health Information and Libraries Journal*, 24(1), 2–23. <https://doi.org/10.1111/j.1471-1842.2007.00701.x>
- Parker, K.R., Chao, J. & Houghton, R. F. (2019) Wikis as collaboration tool. *Encyclopedia of Education and Information technologies*. https://doi.org/10.1007/978-3-319-60013-0_48-1
- Wheeler S., & Wheeler D. (2009). Using wikis to promote quality learning in teacher training. *Learning, Media and Technology*, 34(1), 1-10. <https://doi.org/10.1080/17439880902759851>
<https://www.wikimatrix.org/> - geraadpleegd op 18 mei 2021
<https://elearningindustry.com/how-to-use-wiki-in-the-classroom> - geraadpleegd op 18 mei 2021

ECHO-onderwijstips

- [Online onderwijs: studenten aan het roer van hun leren](#) (december 2020)
- [Ondersteunen van samenwerkingscompetenties](#) (maart 2018)
- [Hoe studenten indelen bij groepswork?](#) (januari 2018)

Enkel toegankelijk voor personeelsleden UAntwerpen

Good practice '[Blackboard als katalysator voor zelfstudie en groepswork voor psychomotoriek](#)'

ExpertiseCentrum Hoger Onderwijs (ECHO)

Venusstraat 35

B - 2000 Antwerpen

echo@uantwerpen.be

www.uantwerpen.be/echo

